

<http://www.cacc.cz/index.php3?jaz=cz&sid=13&cid=205>

Novela zákona č. 231/2001 Sb.

K novele zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Zdeněk Vaníček
Česká asociace kompetitivních komunikací

Dne 31. května 2006 byl v částce 76 Sbírky zákonů vyhlášen zákon č. 235/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále „novela zákona“). Teprve notifikací této novely Evropské komisi (kterou zajišťují Ministerstvo informatiky a Ministerstvo kultury), tedy až po více než roce od nabytí účinnosti zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, splní Česká republika (a to velmi opožděně), úlohu transpozice předpisového rámce elektronických komunikací z roku 2002.^{1[1]} Zatímco se v informačních zprávách o vyhlášení této novely zákona hovoří výhradně (a nepřesně) jako o tzv. „digitální novele“, jde tu především o pozdní naplnění povinnosti, kterou měla Česká republika jako členský stát Evropské unie v právní úpravě elektronických komunikací (tj. telekomunikací, vysílání a informačních a komunikačních technologiích představujících konvergované a rychle se rozvíjející odvětví). I v tomto ohledu zasluhuje novela zákona pozornost.

Právní úpravu podmínek přechodu na digitální rozhlasové a televizní vysílání v České republice obsahoval již návrh zákona o elektronických komunikacích, který připravilo Ministerstvo informatiky a vláda schválila v září 2004. V průběhu projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně^{2[2]} se nakonec předkladatel rozhodl část týkající se digitálního rozhlasového a televizního vysílání vyjmout a zpracovat ji samostatně v podobě návrhu novely zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání.^{3[3]} Tímto krokem však problematiku právní úpravy elektronických komunikací nesystémově rozčlenil, navíc nedůsledně definičně propojil a značně zpozdil (návrh byl předán Parlamentu v únoru 2005 a schválená novela zákona byla

^{1[1]} Viz Právní zpravodaj 4/2005

^{2[2]} Sněmovní tisk 768 (2004)

^{3[3]} Sněmovní tisk 885 (2005)

ve Sbírce zákonů vyhlášena 31. května 2006). Především však tento krok způsobil, že se z původního vládního návrhu novely zákona stala ožehavá a politicky citlivá otázka, která nakonec vedla k tomu, že návrh přešel zcela do rukou poslanecké iniciativy a to, jak známo z mnoha jiných příkladů, nebývá nutně nejkvalitnější cestou ke schválení dobrého a citlivě vyrovnaného právního předpisu, neboť neklade na první místo odbornost, ale řídí se více politickými zájmy.

Novela zákona mění a doplňuje především zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále mění další tři zákony: zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů,^{4[4]} zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Odděluje regulaci *obsahu* od regulace přenosu a v tomto ohledu je jejím nesporným kladem to, že vymezuje pravomoci regulačních úřadů – Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (obsah) a Českého telekomunikačního úřadu (přenos).

Novela zákona upravuje podmínky pro přechod k digitálnímu vysílání. Za tím účelem doplňuje nebo upravuje definiční aparát, který vychází z pojmů stanovených zákonem o elektronických komunikacích. Jde zejména o pojmy „rozhlasové a televizní vysílání“; „převzaté rozhlasové a televizní vysílání“; „regionální vysílání“; „plnoformátový program“; „územní rozsah vysílání“ (celoplošné, regionální nebo místní vysílání). Rozšiřuje výčet toho, co se za rozhlasové a televizní vysílání *nepovažuje*: Jde konkrétně o „vysílání prostřednictvím dálkového přístupu (Internetu)“. V této souvislosti však má pro české právo, jako právní řád členského státu Evropské unie, rozhodující význam rozsudek Evropského soudního dvora v řízení společnosti Mediakabel BV proti Commissariaat voor de Media (nizozemský mediální regulátor),^{5[5]} který definuje televizní vysílání (pod pojem televizní vysílání spadá ... vysílání ... „pokud sestává z prvotního vysílání televizních programů určených veřejnosti, tedy neomezenému počtu možných televizních diváků, u nichž je současně přenášen tentýž obraz. Technika přenosu obrazu není při tomto posouzení určujícím prvkem.“).^{6[6]} Nové ustanovení novely zákona o tom, co se za vysílání nepovažuje, bude tedy nutné konfrontovat jednak s citovaným rozsudkem Evropského soudního

^{4[4]} Jde již o čtvrtou novelu zákona o elektronických komunikacích od nabytí účinnosti dnem 1. května 2005.

^{5[5]} Rozsudek Soudního dvora C-89/04

^{6[6]} Dtto, výrok bod 2); bod 28-30 odůvodnění rozsudku.

dvora, jednak se základním principem předpisového rámce elektronických komunikací, jímž je technologická neutralita.

Problematická ustanovení novely zákona

Již nyní je zřejmé, že dlouhý proces schvalování novely zákona v Parlamentu nikterak nepřispěl k její kvalitě. Spíše naopak. Stačí například porovnat znění § 17, 26 a 54. Novelou zákona bylo do právního předpisu vloženo toto ustanovení (viz § 17 odst. 4): „Licenci k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů pouze digitálně nebo registrací [§ 2 odst. 1 písm. g), § 26 a násl.] k provozování převzatého vysílání pouze digitálně nelze udělit podnikateli zajišťujícímu síť elektronických komunikací (dále jen „podnikatel sítě elektronických komunikací“) nebo skupině podnikatelů sítě elektronických komunikací nebo osobě, která je ekonomicky nebo personálně spojena s podnikatelem nebo skupinou podnikatelů sítě elektronických komunikací; to neplatí v případech, kdy je licence k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů pouze digitálně udělena přímo ze zákona. Ekonomicky nebo personálně spojenými osobami se rozumí, jestliže se jedna osoba podílí přímo nebo nepřímo na vedení, kontrole nebo jmění druhé osoby nebo jestliže se shodné právnické nebo fyzické osoby přímo nebo nepřímo podílejí na vedení, kontrole nebo jmění obou osob. Účástí na kontrole či jmění se rozumí vlastnictví více než 20 % podílu na základním kapitálu nebo podílu s hlasovacím právem; podíl na základním kapitálu nebo podíl s hlasovacím právem ve zdaňovacím období se stanoví jako podíl součtu stavů k poslednímu dni každého měsíce a počtu měsíců ve zdaňovacím období.“ Dle záměru zákonodárce je cílem uvedeného ustanovení zabránit, aby držitelé licence k provozování digitálního rozhlasového nebo televizního vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů (jakož i subjekty, které k tomuto účelu obdržely registraci), které jsou spřízněné se subjekty zajišťujícími síť elektronických komunikací využívanou pro potřeby šíření tohoto vysílání, získávaly potenciální výhody v hospodářské soutěži před držiteli licence (příp. registrace), kteří spřízněni se šířitelem signálu nejsou^{7[7]}. Deklarovaným účelem uvedeného ustanovení má být ochrana hospodářské soutěže, a to zcela neadekvátními prostředky, neboť se relativně významnému počtu subjektů, v zájmu potenciální ochrany hospodářské soutěže, direktivně zakazuje v určité oblasti podnikat.

^{7[7]} Viz. odůvodnění senátora Václava Jehličky při prosazování zmíněného ustanovení: „Poslední bod, o kterém považuji za nutné se zmínit, je tzv. křížení vlastnictví. Souvisí to i s otázkou hospodářské soutěže. Pokud by majitel licence byl vlastnický spjatý s majitelem multiplexu, je podle mého názoru v hospodářské soutěži zvýhodněný před ostatními licencovanými vysílateli v předmětném multiplexu. Získá výhodnější podmínky, má lepší přístup k informacím obchodního charakteru. Myslím si, že by se jednalo o nerovnou soutěž.“

Zákonodárce zjevně vychází z premisy, že se každý dotčený subjekt bude chovat v rozporu se zásadami rovné hospodářské soutěže a proto mu podnikání v dané oblasti prostě raději zakazuje. Současná úprava hospodářské soutěže je ale dostatečnou zárukou, že podnikání v této oblasti zajistí rovné postavení jednotlivých soutěžitelů. Protisoutěžní praktiky lze dle obecné právní úpravy, zejména aplikací článku 81 a následujících Smlouvy o založení Evropských společenství,^{8[8]} postihovat na tomto trhu stejně, jako v kterékoliv jiné oblasti podnikání (úprava zneužití dominantního postavení a kartelové dohody). Navíc je třeba upozornit, že novela zákona zakazuje majetkové a personální propojení osob na vertikální úrovni, které není z hlediska ochrany hospodářské soutěže vnímáno tak negativně jako využívání horizontálních synergií. Horizontální spojení přitom podléhají dle platné právní úpravy daleko volnější regulaci,^{9[9]} než je úprava obsažená v § 17 odst. (4) novely zákona. Uvedený zákaz je aplikován na všechny subjekty zajišťující síť elektronických komunikací bez zjištění, zda na daném trhu existuje dostatečná konkurence. Rovněž tato skutečnost svědčí o nepřiměřené regulaci, protože pokud by výsledkem provedené analýzy bylo zjištění, že na trhu poskytování sítí elektronických komunikací pro potřeby šíření signálu rozhlasového a televizního vysílání pozemními vysílači existuje konkurenční prostředí, není regulace třeba, neboť případné protisoutěžní chování některého ze subjektů vyřeší trh (držitel obsahové licence uzavře smlouvu s jiným operátorem multiplexu) anebo již zmíněná aplikace obecné právní úpravy zajišťující ochranu hospodářské soutěže. Navíc je i získávání licencí k provozování multiplexu předmětem licenčního řízení a tudíž je jeho provozovatel vázán podmínkami, které mu byly stanoveny při udělení licence; tyto podmínky musí dodržovat, jinak mu může být licence v krajním případě odebrána. Zvláštní (očividně chybné) je užití nesprávného gramatického tvaru „registrací“,^{10[10]} který jen dokládá „horkou jehlu“, s níž bylo toto narychlo vložené ustanovení § 17 odst. 4 šito.

Novelou zákona byl rovněž změněn odstavec první § 26 zákona, který nyní zní:
„Registrace provozovatele převzatého vysílání prostřednictvím sítě elektronických komunikací opravňuje provozovatele k provozování převzatého vysílání

^{8[8]} Na národní úrovni lze jednání v rozporu se zásadami rovné hospodářské soutěže postihovat podle zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, kterým byly transponovány články 81 až 83 Smlouvy o založení Evropských společenství.

^{9[9]} Ustanovení § 55 a 55a zákona nezakazují, aby jedna osoba vlastnila dvě licence a už vůbec nezakazuje, aby více než dvě licence vlastnily osoby majetkově či personálně propojené jako v případě § 17 odst. 4 zákona.

^{10[10]} Použití gramaticky nesprávného tvaru v 7. pádu „registrací“ a nejasný odkaz na ustanovení § 2 odst. 1 písm. g) ZRTV, jež však s problematikou registrace převzatého vysílání nijak nesouvisí a naopak se vztahuje k vysílání původnímu.

prostřednictvím příslušné sítě elektronických komunikací s výjimkou vysílání šířeného prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení. Tímto nejsou dotčeny povinnosti podle zvláštního právního předpisu.“ Uvedené ustanovení omezuje použití registrace pro potřeby provozování převzatého vysílání prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení. Z legislativně technického pohledu způsobuje uvedená úprava nedokonalost právní normy jako celku, neboť byla provedena pouze úprava v § 26 zákona a nikoliv již v ostatních ustanoveních (např. § 2 odst. (1) písm. b) zákona) a ze zákona není zřejmé, zda lze převzaté vysílání prostřednictvím zemských vysílačů provozovat pouze na základě licence (§ 12 a násl. zákona), nebo zda provozování převzatého vysílání prostřednictvím zemských vysílačů nepodléhá žádné regulaci. V praxi jsme zaznamenali i výklady, dle kterých převzaté vysílání prostřednictvím zemských vysílačů nelze provozovat vůbec. Uvedený rozpor v předložené normě by musela odstranit až interpretace, do jejího pravomocného potvrzení soudem by tedy subjekty byly vystaveny značné právní nejistotě. Z textu ustanovení citovaného § 26 odst. 1 je zřejmé, že registraci nelze využít pouze pro potřeby vysílání šířeného prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení. To však postrádá technologické a právní odůvodnění.

Konečně tu je obzvláště pikantní ustanovení § 54, který se bůhvíproč nazývá „zajištění místního vysílání“. Ze tří odstavců se totiž „místního vysílání“ týká jen odstavec první, který otevřeně diskriminačním způsobem a opět s porušením principu technologické neutrality ukládá provozovateli převzatého vysílání v kabelovém systému, aby zdarma (tedy na své náklady spojené s provozem) vyhradil jeden kanál pro bezplatný místní informační systém pro potřeby obcí. Odstavce 2 a 3 se rovněž týkají provozovatele převzatého vysílání v kabelovém systému, který „je povinen při vytváření nejnižší programové nabídky zajistit, aby v ní bylo zahrnuto zemské vysílání všech programů nechráněných systémem podmíněného přístupu provozovatelů vysílání ze zákona ...“. Jde nepochybně o pravidlo „must carry“. Základní pravidla evropské (tj. i naší) právní úpravy, která se týkají komunikací a obsahu, se sice různí, ale mají shodné principy: jasně definované politické cíle; minimální regulaci nutnou k dosažení stanovených cílů; posilování právní jistoty v prostředí rychlých tržních a technologických změn; technologickou neutralitu; maximální sepětí s činností, která je regulována. Elektronické komunikace jsou v prostředí jednotného trhu harmonizovány předpisovým rámcem z roku 2002^{11[11]}; regulace obsahové stránky je

^{11[11]} Tento soubor společně tvoří základ právní úpravy elektronických komunikací v právních řádech členských zemí EU; v České republice se tak stalo prostřednictvím zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcích právních předpisů k němu.

harmonizována jen částečně, a to prostřednictvím směrnice TVWF¹²[12], která v současnosti prochází celkovou revizí a má být podle návrhu Komise novelizována jako „směrnice o audiovizí“. Větší část regulace obsahu se odehrává na úrovni právních řádů členských zemí EU. Pravidla „must carry“ měla původně zajistit přenos určitých kanálů (v České republice šlo například o sice již zastaralý, ale v podstatě fungující „model 2 + 2“, tj. povinné zařazování programů ČT1 a ČT2 a dvou komerčních kanálů). Začala se prosazovat v devadesátých letech a souvisela s omezenými možnostmi kmitočtového spektra pro přenos analogového vysílání. Týkala se jen provozovatelů tzv. kabelových televizí, kteří museli část přenosové kapacity vyhradit pro povinný přenos určených rozhlasových a televizních programů. Nástupem digitální technologie pro přenos vysílání se situace podstatně mění. Nemění se ale chuť, bohužel typická pro evropské (ale i naše) zákonodárce, stále něco regulovat, ukládat povinnosti, kontrolovat, hrozit a trestat. U pravidel „must carry“ se tak děje pod nepřesvědčivou rouškou nutnosti zachování kulturní rozmanitosti nebo mediální plurality; a ačkoli dnes již existuje řada technických možností, jak přenášet signál rozhlasového a televizního vysílání ke koncovému spotřebiteli, pravidlo „must carry“ se stále týká pouze provozovatelů kabelových systémů a omezuje a komplikuje jejich podnikání. Platná právní úprava Evropských společenství vychází při ukládání povinností „must carry“ z principu proporcionality. Tato zásada se důsledně uplatňuje i při plnění přezkoumávané povinnosti, když se v platném právní řádu Evropských společenství stanoví, že *„členské státy mohou podnikům podléhajícím jejich příslušnosti uložit přijatelné povinnosti ve veřejném zájmu provozovat určené kanály a služby rozhlasového a televizního vysílání využitím sítí elektronických komunikací...“*.¹³[13] Regulace založená směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES nepřikazuje, ale umožňuje členským státům uvedená opatření ukládat, ale pouze ve veřejném zájmu, a jen v případě, že jsou ukládány povinnosti přiměřené, což výslovně zdůrazňuje i poslední věta čl. 31 odst. 1. uvedené směrnice.¹⁴[14]

¹²[12] Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci určitých ustanovení stanovených zákony, předpisy nebo administrativním opatřením v členských státech pokud jde o provozování televizního vysílání, ve znění Směrnice 97/36/ES Evropského parlamentu a Rady z 30. června 1997 pozměňující směrnici Rady 89/552/EHS o koordinaci určitých ustanovení stanovených zákony, předpisy nebo administrativním opatřením v členských státech pokud jde o provozování televizního vysílání.

¹³[13] Čl. 31 odst. 1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě); Úřední věstník EU, L 108, 24.4.2002, str. 7-77.

Neméně důležité je, že podle evropské právní úpravy lze uložit uvedené povinnosti pouze subjektu, který zajišťuje síť elektronických komunikací používanou pro veřejné šíření rozhlasového a televizního vysílání, kterou využívá „významný počet koncových uživatelů jako hlavní prostředek pro příjem rozhlasového a televizního vysílání“.^{15[15]}

Česká právní úprava „must carry“ výše uvedené základní podmínky zcela opomíjí a interpretací ustanovení dojdeme k absurdnímu závěru, že v rozporu s evropskou úpravou je přímo ze zákona uložena všem provozovatelům převzatého vysílání v kabelovém systému povinnost zahrnout do nejnižší nabídky všechny zákonem vymezené programy, a to bez ohledu na skutečnost, zda jsou tyto programy dostupné v daném území jiným jednoduchým způsobem (například příjmem vysílání z pozemních vysílačů) a rovněž bez ohledu na skutečnost jak významnému počtu subjektů uvedený provozovatel kabelového systému programy šíří. Ad absurdum tedy vzniká tato povinnost i provozovateli převzatého vysílání v kabelovém systému, který šíří programy pouhé stovce domácností ve stotisícovém městě, v němž jinak ale neexistuje problém s příjmem zemského vysílání uvedených programů.

Z těchto několika příkladů plyne, že novela zákona bude při výkladu řady ustanovení působit značné těžkosti. K odstranění všech problematických míst, zjevných chyb a především v zájmu právní jistoty a jednoznačné interpretace bude tedy patrně nutná opětovná novela zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

(c) Zdeněk Vaníček

^{14[14]} Viz. Čl. 31 odst. 1. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES: „...Takové povinnosti se ukládají pouze tehdy, jsou-li nezbytně nutné k dosažení jasně vymezených cílů obecného zájmu, a musí být přiměřené a průhledné. Tyto povinnosti podléhají pravidelnému přezkoumání.“

Poslanecká sněmovna schválila vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk [885/5](#)).

"Poslanecká sněmovna vyslovuje souhlas s vládním návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, podle sněmovního tisku [885/5](#), ve znění schváleném Senátem, podle sněmovního tisku [885/6](#)."

Hlasování pořadové číslo 168. Přítomno 171 poslanců, pro hlasovalo 122, proti 36. Návrh zákona ve znění schváleném Senátem Poslanecká sněmovna přijala.

* * *

Přijetí **novely zákona č. 231/2001 Sb.**, o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, rozhodně nelze považovat za úspěch. Spíše naopak. Podobně jako je tomu v jiných členských zemích EU, také v ČR schází správné chápání **elektronických komunikací** jako konsistentního konvergovaného hypersektoru sítí a služeb elektronických komunikací, tj. "telekomunikací", "vysílání" a "ICT" v dobře provázaném, vzájemně závislém celku. Možný důsledek vývoje tvorby právních pravidel tohoto sektoru v českém právu může být pouze jediný - potvrdí se a konstituuje "šedá zóna" některých sítí elektronických komunikací, které jsou schopny dodávat vysílání (zemské sítě vysílačů pro R a TV vysílání, kabelové rozvody), jež ale nejsou správně chápány. Je zcela bláhové se domnívat, že Evropská komise bude přehlížet existenci subjektů s významnou tržní silou v takové klíčové oblasti, jako je vysílání. V tomto případě zřejmě bude (DG COMP podle článku 86 Smlouvy ES) zasahovat proti monopolním nebo quasimonopolním subjektům dodávajícím službu přístupu k obsahu vysílání.

Zákon o elektronických komunikací měl zajistit plnou transpozici nejen základu právní úpravy elektronických komunikací v právu Evropského společenství (předpisového rámce elektronických komunikací z roku 2002), ale též tzv. liberalizační směrnici Komise 2002/77/ES:

SMĚRNICE KOMISE 2002/77/ES ze dne 16. září 2002 o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=cs&numdoc=32002L0077&model=guichett

V současné době již není základní úroveň "zvláštních a výlučných práv" v oblasti telekomunikací problémem, nicméně lze zaznamenat rozdíly, které členské státy Evropské unie stále činí v chápání úlohy a postavení *sítí elektronických komunikací používaných pro přenos hlasových a datových služeb na straně jedné a ostatních druhů sítí na straně druhé* - a to v rozporu s **principem technologické neutrality**.

Liberalizační směrnice je tu porušována ve svých základech a ve své podstatě. Ustanovení novely zákona, které bude nyní znít:

„Za rozhlasové a televizní vysílání se nepovažuje

„e) vysílání prostřednictvím dálkového přístupu (Internetu).“

je společně se zněním § 54 této novely ukázkovým příkladem porušení tohoto principu technologické neutrality. Tento princip totiž nerozlišuje mezi způsoby dodávání signálu rozhlasového a televizního vysílání z místa jeho vzniku (výroby) ke koncovému konzumentovi (posluchači, divákovi). Argument, který zazněl na právě skončené výroční konferenci České asociace kompetitivních komunikací, že „ani EU si s tím neví rady“ není ani vhodný, ani právní. Jsme součástí EU, tedy podílíme se bezprostředně na tvorbě právních předpisů Evropských společenství, proto nám nejen nic nebrání v tom, abychom přijímali logická a přesná ustanovení, ale také máme povinnost hledat správnou právní úpravu.

Pokud jde o citovaný § 54, ten nejen jednak porušuje princip technologické neutrality (v odstavci 2 ukládá zákonnou povinnost - tzv. must carry - jedné přenosové platformě), ale je (v odstavci 1) patrně neústavní.

Základní pravidla evropské (tj. i naší) právní úpravy, která se týkají komunikací a obsahu, se sice různí, ale mají shodné principy: jasně definované politické cíle; minimální regulaci nutnou k dosažení stanovených cílů; posilování právní jistoty v prostředí rychlých tržních a technologických změn; technologickou neutralitu; maximální sepětí s činností, která je regulována. Elektronické komunikace jsou v prostředí jednotného trhu harmonizovány předpisovým rámcem z roku 2002; regulace obsahové stránky je harmonizována jen částečně, a to prostřednictvím směrnice TVWF^{16[1]}. Větší část regulace obsahu se odehrává na úrovni právních řádů členských zemí EU. Pravidla „must carry“ měla původně zajistit přenos určitých kanálů (v České republice šlo například o sice poněkud kostrbatý, ale v podstatě fungující „model 2 + 2“, tj. povinné zařazování programů ČT1 a ČT2 a dvou komerčních kanálů). Začala se prosazovat v devadesátých letech a souvisela s omezenými možnostmi kmitočtového spektra pro přenos analogového vysílání. Týkala se jen provozovatelů tzv. kabelových

televizí, kteří museli část přenosové kapacity vyhradit pro povinný přenos určených rozhlasových a televizních programů.

Nástupem digitální technologie pro přenos vysílání se situace podstatně mění. Nemění se ale chuť, bohužel typická pro evropské (ale i naše) zákonodárce, stále něco regulovat, ukládat povinnosti, kontrolovat, hrozit a trestat. U pravidel „must carry“ se tak děje pod nepřesvědčivou rouškou nutnosti zachování kulturní rozmanitosti nebo mediální plurality; a ačkoli dnes již existuje řada technických možností, jak přenášet signál rozhlasového a televizního vysílání ke koncovému spotřebiteli, pravidlo „must carry“ se stále týká pouze provozovatelů kabelových systémů a omezuje jejich podnikání.

Předpisový rámec elektronických komunikací EU je formován důležitým principem technologické neutrality. Ta je definována, přesně popsána a obvykle nečiní žádný problém; alespoň do doby, než zákonodárce narazí na „must carry“. Pak jde tento princip rázně stranou (viz například § 54 novely zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání). V myslích legislativců je totiž pevně zakotven názor, že „must carry je když kabelová televize něco musí...“. Ono „něco“ je vyhrazení určité části vzácné přenosové kapacity v sítích kabelové televize (což je ovšem síť elektronických komunikací), kterou provozovatel této infrastruktury vybudoval zcela ze soukromých investic (na rozdíl například od metalické infrastruktury dominantního provozovatele pevné telefonní sítě), a soukromě, tj. na svoje náklady a na své riziko, ji provozuje. Čili: stát, prostřednictvím práva, které tvoří, ukládá z hlediska jakéhosi nejasně definovaného veřejného zájmu, aniž by se nějak zvlášť obtěžoval tento veřejný zájem skutečně smysluplně a rozumně vysvětlit a zákonnou cestou formulovat, povinnost jedné, soukromé, „historicky postižené“ infrastruktury elektronických komunikací, zatímco jiné infrastruktury elektronických komunikací, které jsou ale také schopny přenášet rozhlasové a televizní vysílání, nechává v klidu. Co na tom, že platí princip technologické neutrality; v českém právu prostě zatím neplatí, hlavní je, aby se před dvaadvacátou hodinou večerní nemluvilo v televizi nespisovně či, Bože chraň, neumělecky vulgárně.

Zdeněk Vaníček
prezident ČAKK